

Principii de stabilire a prețului de referință pentru gazele naturale

Iunie 2018

Răspunderea autorilor

- Deloitte Consultanță (denumit în continuare „Deloitte”), a realizat un studiu independent cu privire la „**Principiile de stabilire a prețului de referință pentru gazele naturale**” („Studiul”, „Raportul” sau „Analiza”), la cererea Federației Patronale de Petrol și Gaze („FPPG”), în acord cu termenii contractuali dintre FPPG și Deloitte.
- Analiza a fost efectuată **în mod independent** de către Deloitte, care a utilizat preponderent **expertiză și resursele proprii, precum și sursele publice menționate**. Informațiile conținute aici sunt de natură generală și nu sunt destinate să abordeze circumstanțele particulare ale unei anumite persoane sau entități. Raportul nu își propune să abordeze sau să ofere o analiză a implicațiilor și circumstanțelor juridice relevante și nici nu a fost realizat pe baza analizei profesionale a unui consilier juridic. Cu toate că ne-am străduit să furnizăm informații exacte și actualizate, nu există garanția că aceste informații sunt corecte la data la care sunt disponibile sau că vor continua să fie corecte și pe viitor.
- Deloitte a pregătit și livrat Studiul în beneficiul și pentru informarea FPPG. În consecință, Deloitte nu acceptă și nici nu își asumă vreo responsabilitate față de altcineva decât FPPG, în legătură cu acest Raport, cu aprecierile, constatările, concluziile, recomandările sau opiniile prezentate sau deduse din acesta. Orice referire a unui terț la această Analiză, se face **pe propria răspundere a celui din urmă**.
- Analiza noastră reprezintă un punct de plecare obiectiv și rezonabil pentru o dezbatere rațională asupra principiilor de stabilire a prețului de referință pentru gazele naturale. Fără îndoială, apariția unor posibile dezbateri în privința ipotezelor abordate nu este exclusă. Deloitte nu își asumă nicio responsabilitate referitoare la/ și nici nu va lua parte la eventuale polemici pe această temă.
- Înainte de a acționa ca urmare a informațiilor din acest Studiu, este necesară asigurarea unei asistențe profesionale competente suplimentare precum și o analiză atentă a situației specifice. Deciziile bazate pe informațiile prezentate în acest Studiu cad în **responsabilitatea exclusivă a părților decidente**.
- Conținutul, analizele și concluziile acestui raport **nu reflectă neapărat opiniile individuale ale experților participanți**. A fost exprimată o gamă largă de puncte de vedere și opinii, uneori divergente, care au făcut posibilă studierea mai profundă și mai obiectivă a aspectelor fundamentale tratate de studiu. Se presupune că toate informațiile obținute din surse publice sunt corecte și complete. Acestea nu au fost auditate sau revizuite în mod independent, nu le-a fost verificată acuratețea sau caracterul complet al acestora prin referire la surse, informații sau dovezi ale Deloitte. Astfel, Deloitte nu își asumă nicio răspundere pentru orice erori sau omisiuni pe care aceste informații le-ar putea conține sau care ar fi putut să apară în concluziile și rezultatele incluse în acest document.
- Raportul a fost elaborat în română și engleză. În cazul vreunei discrepanțe între cele două versiuni, versiunea în limba română va prevala.

Listă de acronime

ANEVAR	Asociația Națională a Evaluatorilor Autorizați din România	GJ	Giga-Joule
ANRE	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei	MFP	Ministerul Finanțelor Publice
ANRM	Agenția Națională pentru Resurse Minerale	MWh	Mega-Watt oră
BNR	Banca Națională a României	PCS	Putere calorică superioară
BRM	Bursa Română de Mărfuri	PMGN	Preț Mediu al Gazelor Naturale
BRUA	Bulgaria-România-Austria-Ungaria	PR	Preț de Referință
CEE	Centrul și Estul Europei	PZU	Piața pentru Ziua Următoare
CEGH	Central European Gas Hub (hub de gaze naturale din centrul Europei)	RS	Rata medie de schimb valutar
FPPG	Federația Patronală de Petrol și Gaze	TVA	Taxă pe Valoare Adăugată

Cuprins

1. Rezumat	5
2. Context național	10
3. Context internațional	20
4. Recomandări cu privire la principiile generale de evaluare a gazelor naturale în România	33

1

Rezumat

Principalele rezultate ale studiului – context național

Noua metodologie de stabilire a prețului de referință pentru calculul redevențelor gazelor naturale din România se bazează pe un hub extern unde acestea nu au acces

R
O
M
Â
N
I
A

- Conform actualei metodologii de stabilire a prețului de referință aferent calculului redevențelor aplicabile producției de gaze naturale din România, acesta este bazat pe prețurile și cantitățile tranzacționate la hub-ul extern CEGH de la Baumgarten (Austria)
- Comparativ cu țările de referință din Europa Centrală și de Est analizate, având un producător unic/dominant, în România există 2 producători majori și alți 6 producători mai mici (la sfârșitul anului 2017), iar cantitățile comercializate de aceștia sunt semnificativ mai mari
- Caracteristicile pieței locale sunt reprezentate în principal de contracte la termen, care asigură un grad ridicat de predictibilitate; metodologia actuală presupune calculul prețului de referință pe baza unei cotații de piață spot (PZU), cu volatilitate crescută
- Prețul de tranzacționare pe piața din România este considerabil mai mic decât prețul de la hub-ul din Austria, consumatorii din România beneficiind până în prezent de avantajul resurselor naturale naționale și al producției locale
 - Metodologia actuală nu ține cont astfel de considerentele locale de piață sau infrastructură, nu reflectă prețul real al producătorilor din România, propunând un etalon cu volatilitate ridicată care induce un risc de piață semnificativ; de asemenea, metodologia actuală nu presupune ajustarea prețului de referință în funcție de costurile logistice implicate de o eventuală vânzare de gaze naturale pe piața austriacă
 - În prezent gazele naturale extrase în România nu sunt exportate la hub-CEGH; chiar dacă peste 4-5 ani, producția de gaze naturale a României va depăși consumul, în cazul în care investițiile în Marea Neagră vor fi realizate, o mare parte din producția internă va acoperi cererea națională, iar exporturile pot fi realizate și către alte piețe decât CEGH
 - Metodologia descurajează dezvoltarea pieței interne de tranzacționare a gazelor naturale, considerând-o practic irelevantă și împiedicând maturizarea mecanismelor de piață pe plan local
 - În plus, metodologia actuală contravine standardelor de evaluare și principiilor de evaluare fiscale elaborate de alte instituții naționale – ANEVAR, Ministerul de Finanțe prin Codul Fiscal, etc.

Principalele rezultate ale studiului – context internațional

Analiza sistemelor europene de stabilire a prețului de referință aferent taxării producției de gaze naturale identifică România ca singura țară dependentă de un hub extern

- Pentru analiza internațională au fost luate în calcul țările europene cu o cotă relevantă de consum din producția internă (cu o cotă a producției în consumul național de gaze naturale în 2016 de minim 20%), precum și țările de tranzit din proiectul conductei BRUA către hub-ul de gaze CEGH (Bulgaria, Ungaria și Austria)
- În majoritatea statelor analizate principiile de stabilire a prețului de referință sunt stipulate în legislația primară
- În marea majoritate a țărilor europene analizate, la calculul valorii redevențelor sau a venitului impozabil din tranzacțiile cu gaze naturale la momentul actual se folosește prețul efectiv realizat de către operatori
- În cazul sistemelor care utilizează un preț de referință, acesta se calculează pe baza tranzacțiilor efectiv încheiate de către operatori în țara respectivă
 - Un caz aparte este reprezentat de Polonia, unde este luat în considerare prețul efectiv realizat, care însă nu poate fi mai mic decât 90% din media aritmetică a prețurilor spot din luna anterioară calculării impozitului specific upstream
 - Nefiind un producător semnificativ, prețul de referință din Austria se calculează pe baza prețului mediu anual de import
 - Deși formula de calcul a redevențelor în Ungaria este singura ajustabilă cu evoluțiile internaționale, baza la care se aplică ajustarea se stabilește pornind de la cotațiile înregistrate pe piața locală
 - În practica europeană, în cazul în care valorificarea gazelor naturale se face în aval de locul de injecție a producătorului în rețea, prețurile realizate sunt ajustate cu alte costuri suplimentare (ex: tarife transport, distribuție, etc.)
 - În marea majoritate a cazurilor analizate, la calculul redevențelor sunt luate în considerare prețurile realizate în țara respectivă – chiar și în acele statele din estul Europei unde există un singur operator care generează integral sau aproape total producția din țara respectivă

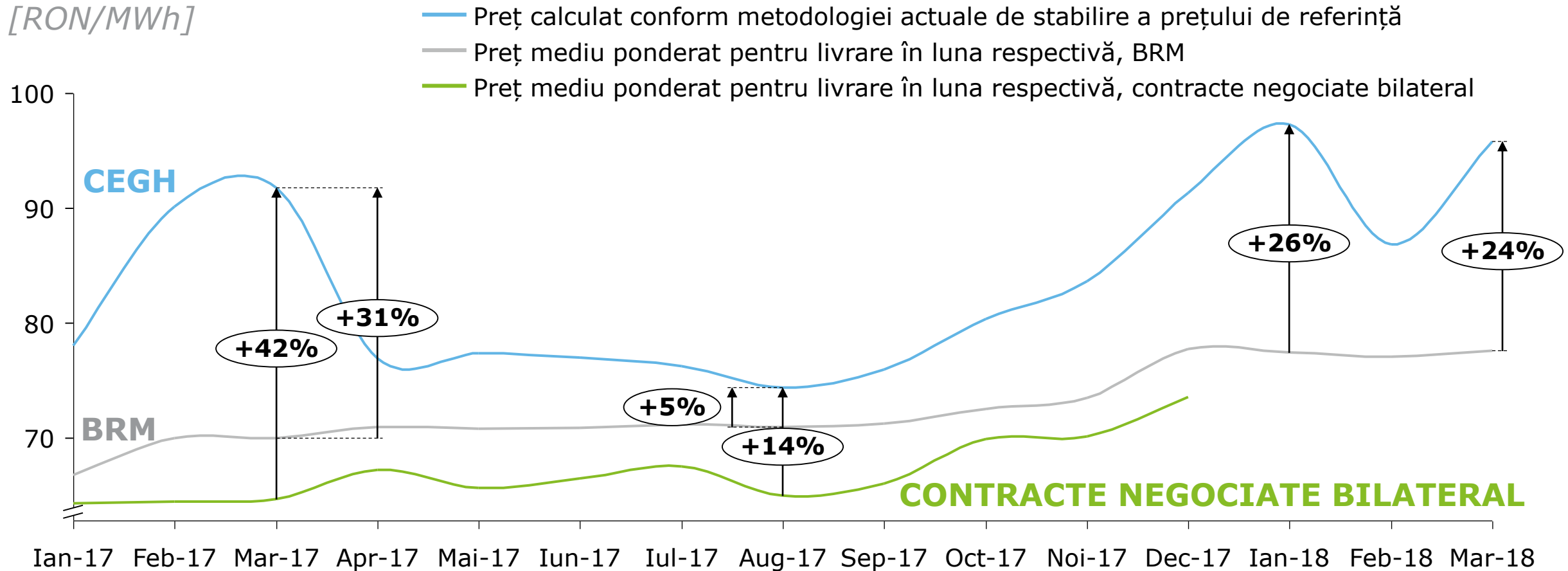

Evoluția prețului de referință conform metodologiei actuale (hub extern)

Evoluția prețului conform metodologiei actuale este semnificativ mai volatilă și la un nivel mai ridicat decât cotațiile medii ale platformelor de tranzacționare locale (BRM)

Evoluția prețurilor de referință (actuale vs. platforme locale)

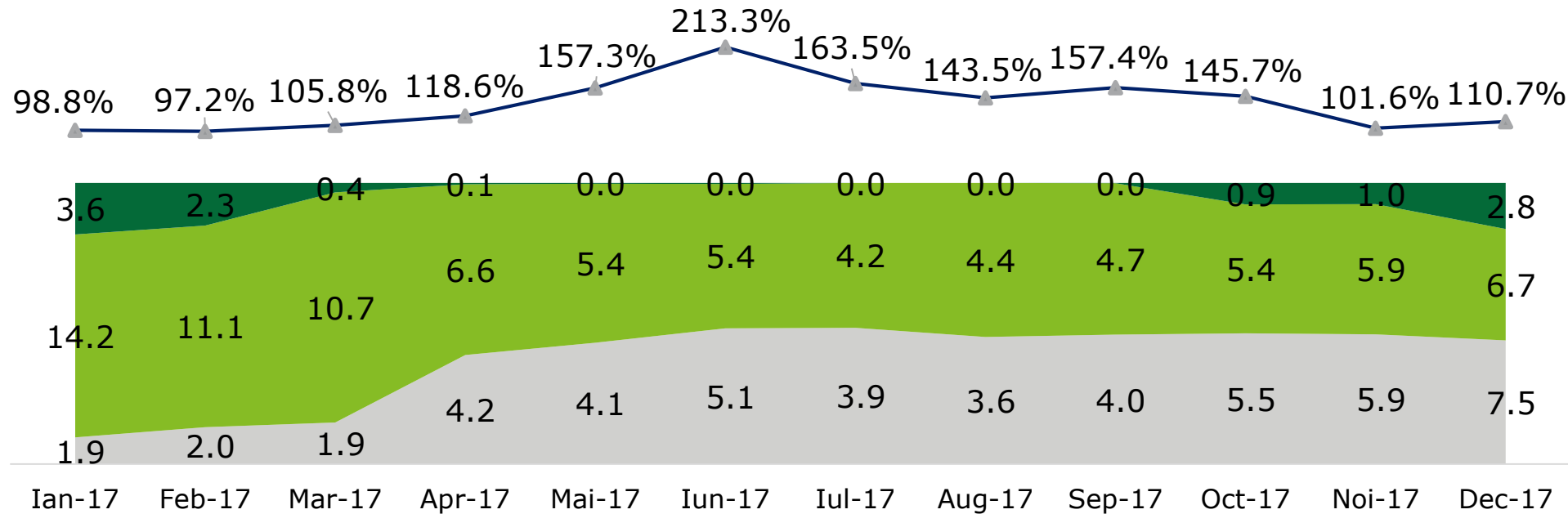
[RON/MWh]

Sursă: ANRE, BRM, CEGH, BNR, calcule Deloitte

Evoluția cantităților tranzacționate ca procent din consumul clienților finali
 Piața angro din România (contracte negociate bilateral și tranzacții pe platforme locale – BRM) are un volum relevant de tranzacționare, depășind adesea consumul final lunar

Evoluția cantităților tranzacționate (2017),
 [TWh, % din consum clienți finali]

Niciun procent din consumul clienților finali nu se tranzacționează fizic la CEGH

- Volume OPCOM
- Volume contracte negociate bilateral
- ▲ Total cantități tranzacționate / consumul clienților finali
- Volume import
- Volume BRM

Notă: În 2017 nu a fost efectuată nicio tranzacție cu gaze naturale pe platforma centralizată OPCOM

Sursă: ANRE, calcule Deloitte

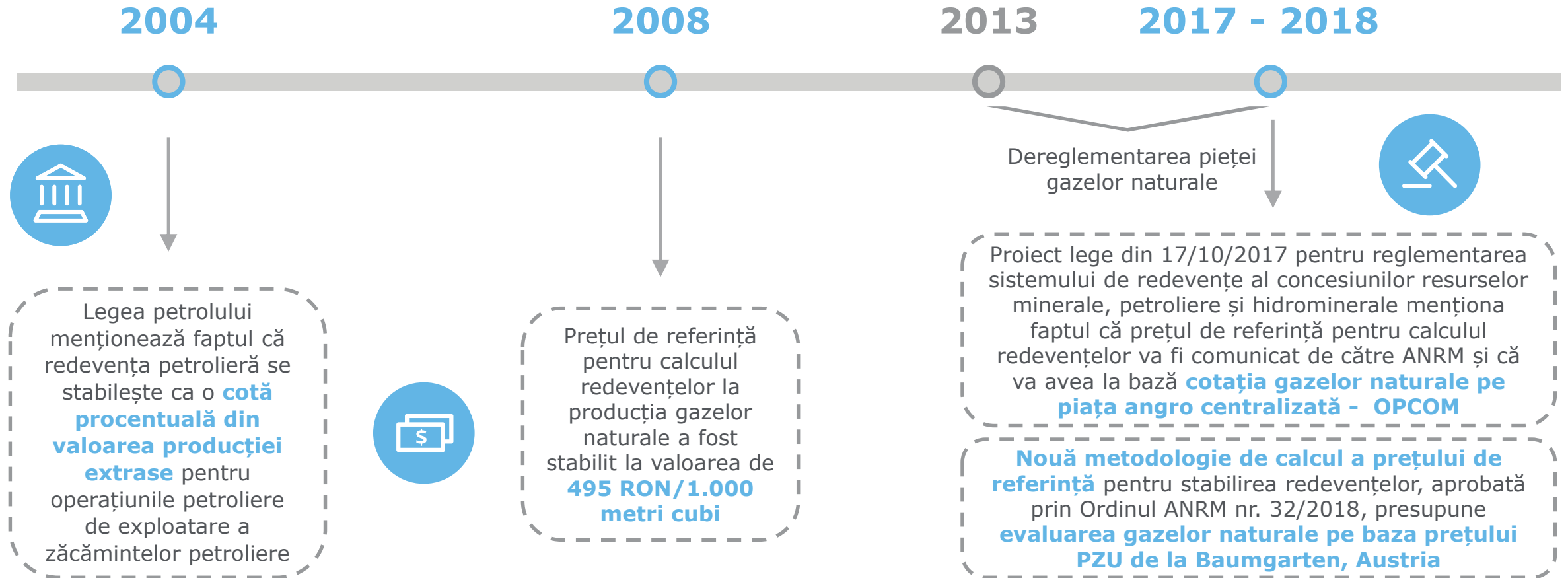

2

Context național

Scurt istoric privind redevențele în România

Prețul de referință al gazelor naturale pentru calculul redevențelor a fost actualizat în 2017 a urmare a unei perioade de dereglementare și dezvoltare a pieței

În toată perioada redevențele au fost calculate pe baza maximului dintre prețul realizat și prețul de referință

Sursă: Legea Petrolului nr. 238/2004, Ordinul ANRM nr. 21/2008, Proiect de Lege ANRM din 17/10/2017, Ordinul ANRM nr. 32/2018

Variante inițiale de calcul a prețului de referință

În prealabil, 4 variante de calcul a redevențelor au fost considerate (elaborate de UPG¹) Ploiești), din care ANRM a decis adoptarea celei de-a doua variante

VARIANTA 1

- ✓ „Metoda prețului PLATTS”
- ✓ Prețul de referință se bazează pe **prețul de închidere al unei burse externe**
- ✓ Prețul de închidere al bursei externe este afișat de revista Platts European Gas Daily

VARIANTA 2

- ✓ „Metoda prețului la HUB”
- ✓ Prețul de referință se bazează pe **prețurile și volumele tranzacționate la o bursă externă**
- ✓ Indicele bursier mediu considerat la calculul prețului de referință este comunicat de hub-ul ales de ANRM (hub CEGH, Baumgarten, Austria)

VARIANTA 3

- ✓ „Metoda prețului ANRE”
- ✓ Două prețuri:
 - 1) Prețul intern** al gazelor naturale tranzacționate în România pe piața reglementată și concurențială (conform informațiilor ANRE cu privire la tranzacțiile interne)
 - 2) Prețul extern** al gazelor naturale, aliniat după hub-urile europene (revista Platts sau hub extern)
- ✓ Prețul de referință se calculează **ca medie ponderată între cele două prețuri**
- ✓ Ponderea prețului intern este comunicată trimestrial de ANRM

VARIANTA 4

- ✓ **„Eliminarea pieței reglementate”**
- ✓ Această variantă a fost întocmită ulterior prin revizuirea variantei 3, ca urmare a analizei propunerilor/observațiilor din cadrul unei dezbatere publice
- ✓ Această variantă nu a fost însă publicată

Sursă: Referat ANRM din 15/05/2017 privind analiza variantelor de calcul al prețului de referință al gazelor naturale extrase în România, Referat ANRM din 22/12/2017 1) Universitatea de Petrol și Gaze

Metodologia finală de calcul a redevențelor

Conform actualei metodologii, prețul de referință pentru calculul redevențelor aplicabile gazelor românești este bazat pe prețurile și cantitățile tranzacționate la un hub extern

CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Mod de aplicare: baza de calcul a redevențelor se stabilește ca maximum dintre prețul de vânzare realizat și prețul de referință stabilit

Principiu de calcul: prețul zilei următoare (PZU) de la Baumgarten (Austria, hub CEGH) – media lunii anterioare

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- **Prețul de referință** (PR, RON/metri cubi în condiții standard) folosit în prezent pentru calculul redevențelor ia în calcul:
 - ✓ **Media ponderată lunară a prețului PZU de la Baumgarten (PMGN), Austria**, așa cum este comunicată de CEGH
 - ✓ **Puterea calorică superioară (PCS) medie de referință anuală** calculată de ANRM pe baza raportărilor tuturor producătorilor
 - ✓ **Rata medie de schimb valutar (RS)** pentru RON în raport cu EUR, astfel:
$$PR = PCS \times \frac{PMGN}{1000} \times RS$$
- Impozitul suplimentar aplicat asupra vânzărilor de gaze naturale este calculat în funcție de prețurile efectiv realizate

Caracteristicile pieței spot (PZU)

Piața spot este o piață pe care operatorii realizează tranzacții pentru ajustarea poziției (echilibrare cerere-ofertă), concretizându-se într-o volatilitate crescută a prețului

PIAȚA SPOT

caracteristici

- ✓ Tranzacțiile pe piața spot sunt realizate în general pentru ajustarea poziției contractate (echilibrarea ofertei și cererii) și astfel volumele tranzacționate sunt limitate
- ✓ Din aceste motive, PZU este piața cu o volatilitate crescută a prețurilor, prețuri ce se modifică în funcție de balanța cerere/ofertă, balanță ce se poate modifica zilnic
- ✓ Tranzacțiile pe astfel de piețe (PZU) sunt considerate cu rol de ajustare, operatorii recurgând în general la astfel de tranzacții pentru corectarea deviațiilor zilnice apărute în portofoliul lor
- ✓ Piețele spot sunt primele ce reacționează la modificările pe termen lung de cerere și ofertă. Ca rezultat, prețurile de pe aceste piețe vor fi primele care:
 - Se vor ajusta zilnic ca urmare a modificărilor de cerere / ofertă prin modificări ale prețurilor
 - Vor încorpora fluctuațiile temporare de preț ale produselor tranzacționate determinate de dezechilibrele pe termen scurt (cum ar fi diferențe meteorologice sau întreruperi), fapte ce se vor regăsi în prețurile de închidere ale fiecărei zile de tranzacționare
- ✓ Un portofoliu de contracte obișnuit pentru un producător va fi axat în principal pe contracte la termen pentru a securiza vânzările cantităților produse și a captura un preț stabil. Această strategie presupune contractarea unui portofoliu invariabil la volatilitatea pieței și evenimentelor pe termen scurt ce nu vor avea efecte asupra veniturilor (pozitive, dacă prețul pe termen scurt crește sau negative dacă acesta scade)

Considerente generale cu privire la metodologia actuală de calcul a prețului de referință

Metodologia actuală a fost contestată întrucât nu ține cont de considerentele locale de piață sau infrastructură, fiind influențată de factori fără relevanță pentru piața internă

CONSIDERENTE DE INFRASTRUCTURĂ FIZICĂ

- Momentan nu există o interconectare a sistemului național de transport cu Austria, astfel încât operatorilor locali le este imposibilă efectuarea de tranzacții cu livrare fizică la hub-ul CEGH a gazelor produse în România
- România dispune în prezent de o capacitate tehnică de export extrem de limitată (<3% din producția internă fiind fizic exportabilă)

CONSIDERENTE PRINCIPIALE DE PIAȚĂ

- Chiar dacă ar exista o interconectare cu hub-ul din Austria, metodologia actuală de calcul nu presupune ajustarea prețului de referință cu anumite costuri adiționale incluse în cotațiile publicate de CEGH (e.g. de transport, acces la hub, marja trader-ilor, etc.) pentru a reflecta prețul real al producătorului
- PZU reprezintă o cotație pe termen scurt, irelevantă chiar și pentru piața austriacă, având o volatilitate ridicată influențată de diferite evenimente ce nu pot fi controlate sau anticipate și care induc un risc de piață semnificativ, ulterior transferat consumatorilor români

CONSIDERENTE LOCALE

- Piața locală din România se bazează pe contracte la termen, care asigură un grad mai ridicat de predictibilitate
- Prețul de tranzacționare pe piața din România este considerabil mai mic decât prețul de la hub-ul din Austria, consumatorii din România beneficiind până în prezent de avantajul resurselor naturale naționale și al producției locale
- Metodologia descurajează dezvoltarea pieței interne de tranzacționare a gazelor naturale, considerând-o practic irelevantă și subminând funcționalitatea mecanismelor de piață pe plan local

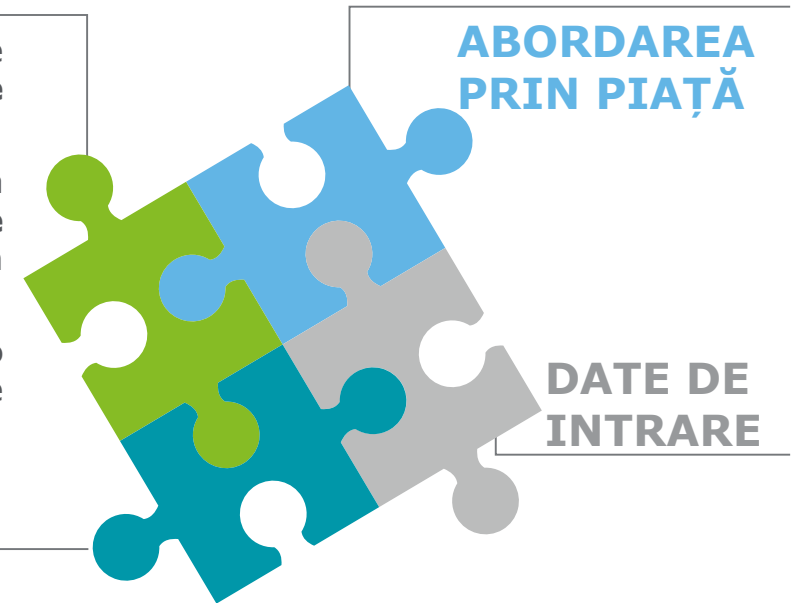
Standarde de evaluare a bunurilor conform ANEVAR (1/3)

În plus, metodologia actuală contravine standardelor de evaluare impuse de ANEVAR – Asociația Națională a Evaluatorilor Autorizați din România (1/3)

Concepte definite în standardele ANEVAR (aliniat la Standardele Internaționale de Evaluare) relevante

VALOAREA DE PIAȚĂ

- Gazele naturale sunt considerate bunuri fungibile și conform standardelor de evaluare ANEVAR **în evaluarea bunurilor fungibile nu este acceptată o altă metodă de evaluare decât cea a valorii de piață**
- Este **suma estimată pentru care un activ sau o datorie ar putea fi schimbat(ă) la data evaluării**, între un cumpărător hotărât și un vânzător hotărât, **într-o tranzacție nepărtinitoare**, după un marketing adecvat și în care părțile au acționat fiecare în cunoștință de cauză, prudent și fără constrângere
- Se referă la un **preț exprimat în unități monetare, plătibile pentru activ, într-o tranzacție nepărtinitoare de piață** și reprezintă **prețul cel mai probabil** care se poate obține în mod rezonabil, la o anumită dată, în conformitate cu definiția valorii de piață

PIAȚA UNUI ACTIV

- Poate fi piață **locală** sau o piață **internațională**
- Poate fi constituită din **numeroși cumpărători și vânzători sau** poate fi caracterizată printr-un **număr limitat** de participanți de pe piață
- Piața în care activul este expus pentru vânzare este **pieța în care activul se schimbă în mod normal**
- Referințele la piață din standardele de evaluare vizează **pieța pe care se schimbă în mod normal activul** sau datoria supuse evaluării, **la data evaluării**, și **la care au acces cei mai mulți participanți de pe piață**, inclusiv proprietarul curent
- O evaluare care are ca obiectiv estimarea celui mai probabil preț de piață trebuie **să reflecte condițiile de pe piața relevantă, existente la data evaluării**; conceptul valoare de piață presupune un **preț negociat pe o piață deschisă și concurențială** unde participanții acționează în mod liber

Standarde de evaluare a bunurilor conform ANEVAR (2/3)

În plus, metodologia actuală contravine standardelor de evaluare impuse de ANEVAR – Asociația Națională a Evaluatorilor Autorizați din România (2/3)

Concepte definite în standardele ANEVAR (aliniat la Standardele Internaționale de Evaluare) relevante

**VALOAREA
DE PIAȚĂ**

**PIAȚA UNUI
ACTIV**

ABORDAREA PRIN PIAȚĂ

- Oferă o indicație asupra valorii prin **compararea activului subiect cu active identice sau similare**, ale căror prețuri se cunosc
- Prima etapă a acestei abordări este **obținerea prețurilor activelor identice sau similare** care au fost tranzacționate sau oferite spre vânzare pe piață, cu condiția ca **relevanța acestor informații să fie clar stabilită și analizată critic**
- Poate fi necesar ca prețul comparabilelor să fie **ajustat pentru a reflecta diferențele** între orice ipoteze care urmează să fie adoptate pentru evaluarea care se realizează, între caracteristicile juridice, economice sau fizice față de cele ale bunului evaluat

DATE DE INTRARE

- Se referă la date și informații care se utilizează în oricare dintre abordările în evaluare care sunt descrise în acest standard; aceste date de intrare pot fi date reale sau date ipotetice
- O **credibilitate mai mare** poate fi acordată, în mod normal, **datelor de intrare reale**, cum ar fi **prețurile la care s-au realizat tranzacții culese din piață**
- În mod normal, valoarea va avea un grad de certitudine mai ridicat atunci când există multe date de intrare pentru evaluare; când există puține date de intrare, trebuie acordată o atenție deosebită analizei și verificării acestora
- Evaluarea diferitelor tipuri de active implică surse diferite de date, care trebuie **să reflecte piața pe care activele vor fi evaluate**

Standarde de evaluare a bunurilor conform ANEVAR (3/3)

În plus, metodologia actuală contravine standardelor de evaluare impuse de ANEVAR – Asociația Națională a Evaluatorilor Autorizați din România (3/3)

Stabilirea redevenței în funcție de valoarea de referință de la HUB CEGH **nu respectă standardele de evaluare a bunurilor conform ANEVAR**

- Deși sunt bunuri fungibile, **gazele naturale nu sunt evaluate la valoarea reală de piață**

- Prețul de referință **nu reflectă valoarea la care gazele naturale pot fi schimbate la data evaluării acestora**

- Prețul de referință **nu reprezintă prețul cel mai probabil** ce se poate obține pe piață

- **Participanții** la piața pentru care se calculează redevențele **nu au acces la piața pe baza căreia se stabilește prețul de referință**

- Prețul de referință **nu reflectă un preț negociat pe piața pe care activele sunt evaluate** (piața din România)

Principii fiscale

Nici principiile fiscale impuse de alte instituții naționale, în special Ministerul de Finanțe prin Codul Fiscal, nu sunt respectate

ASPECTE GENERALE

Regulă generală: Impozitele și taxele se stabilesc în funcție de valoarea tranzacției (subiectivă, stabilită între părți) și nu de o valoare obiectivă (preț de piață, etc.)

Excepții: Există doar pentru părți afiliate (și numai dacă acestea nu sunt realizate la prețul de piață)

Concluzie: Stabilirea redevenței în funcție de valoarea de referință de la HUB CEGH nu este în linie cu această regulă generală, cel puțin pentru tranzacțiile între părți independente. Concluzia este valabilă și pentru tranzacțiile între părți afiliate efectuate la preț de piață

EXEMPLE SPECIFICE DE CALCUL A OBLIGAȚIILOR FISCALE

1

TVA

- Cotă * **valoarea subiectivă (stabilită între părți)**
- Excepție → doar pentru părți afiliate care nu au drept integral de deducere a TVA

2

Impozit pe profit

- Cotă * **veniturile realizate**
- Excepție → pentru tranzacții între părți afiliate unde se aplică valoarea de piață (obiectivă)

3

Accize

- Valoare fixă * **cantitate tranzacționată**
- Gaze naturale: baza de calcul o reprezintă cantitatea (în GJ) tranzacționată

4

Taxe locale

- Cotă * **valoarea subiectivă (stabilită între părți)**
- În funcție de natura imobilului¹⁾ și de tipul proprietarului²⁾, taxele locale se calculează folosind diferite valori³⁾ (printre care și valoarea tranzacționată)

5

Taxe vamale

- Cotă * **valoarea tranzacției**
- Excepție → pentru tranzacții între părți afiliate unde nu s-a folosit valoarea de piață (obiectivă)

6

Alte impozite & taxe

- **Microîntreprindere:** 1/3%* cifra de afaceri (**valoarea realizată/subiectivă** – similar impozitului pe profit)
- **Impozitul pe veniturile nerezidenților:** 16/5% * **suma plătită** (de obicei, valoarea tranzacției)
- **Impozit pe venit:** Cota * **venit net efectiv realizat** (diferența dintre venit brut și contribuții sociale)
- **Contribuții sociale:** Cota * **venit brut efectiv realizat**

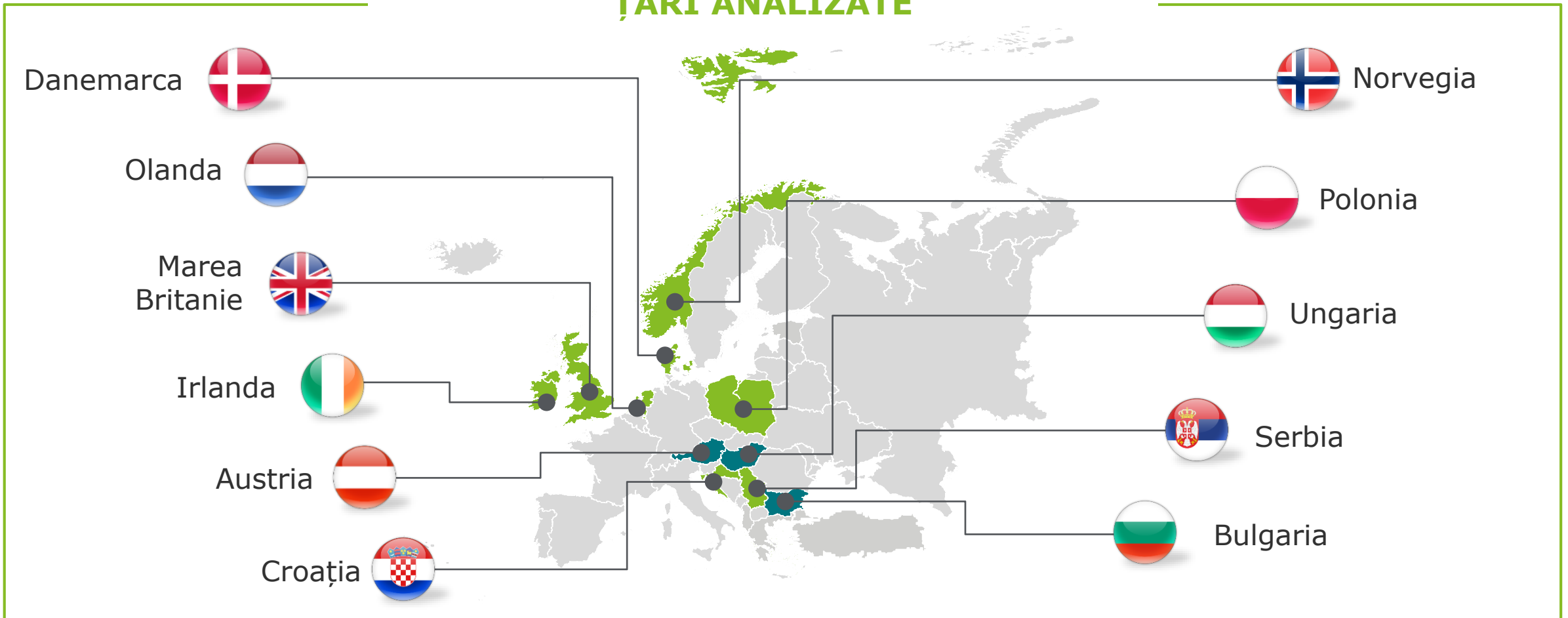
3

Context internațional

Țări analizate

Pentru analiză au fost luate în calcul țările europene cu o cotă relevantă de consum din producția internă, precum și țările de pe traseul inițial al BRUA

ȚĂRI ANALIZATE

■ Țări europene cu o cotă a producției în consumul național de gaze naturale în 2016 de peste 20%

■ Țări pe traseul inițial al BRUA

Norvegia

În calculul venitului impozabil din tranzacțiile cu gaze naturale la momentul actual se folosește prețul efectiv realizat de către operatori

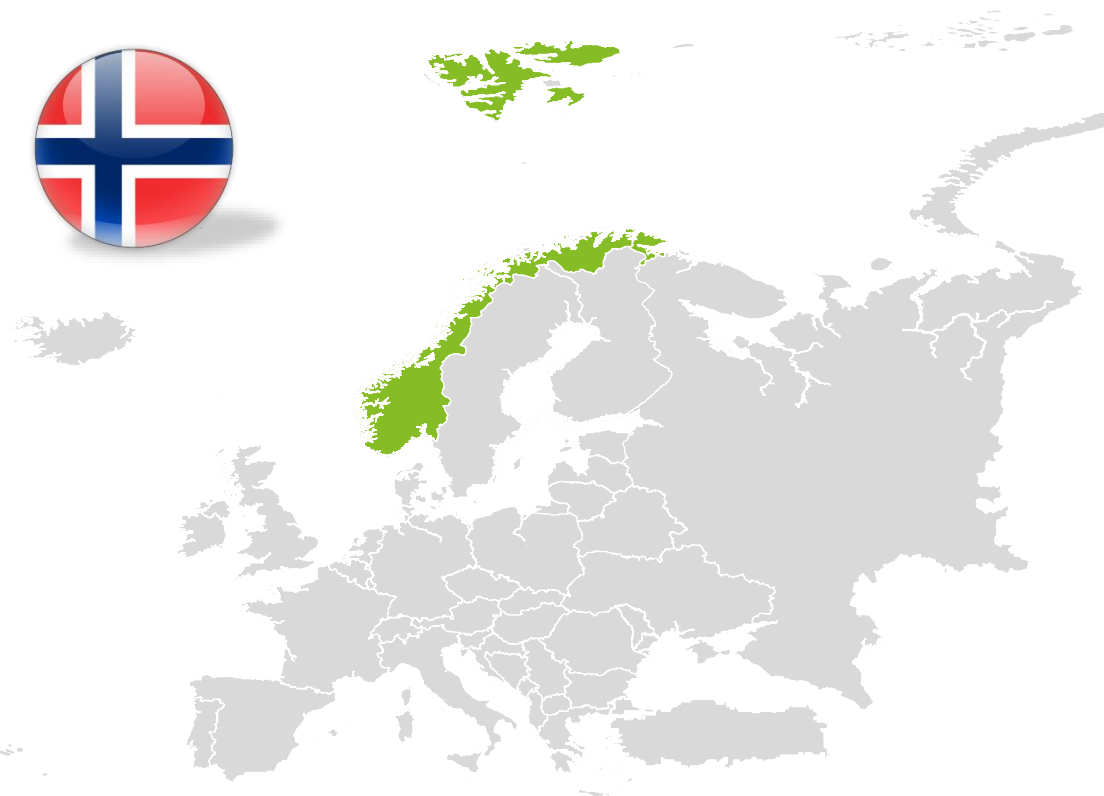
CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: impozit pe profit, impozit pe profitul din activități specifice¹⁾

Principiu de calcul: preț realizat

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- La momentul actual conceptul de preț de referință (*norm price*) este aplicat doar pentru țiței, în evaluarea gazelor naturale și condensatului utilizându-se **pentru calculul redevențelor/taxelor prețul efectiv realizat**
- Companiile au obligația să raporteze trimestrial către autoritățile fiscale termenii tranzacțiilor cu gaze naturale pentru fi folosite ulterior ca *benchmark* pentru a verifica dacă tranzacțiile sunt efectuate în condiții de competitivitate de piață (*arm's length*)
- Prețul de referință pentru țiței este stabilit pentru fiecare câmp în parte ca prețul la care produsele petroliere se tranzacționează pe piața liberă între „părți independente”²⁾; în determinarea acestuia se iau în considerare prețurile cotate, la care se aplică ajustări³⁾
- Legea prevede că Ministerul de Finanțe prezintă producătorilor modul de calcul a prețurilor de referință, aceștia pot cere clarificări care sunt discutate de un grup de experți, înainte de a lua o decizie

¹⁾ *Special Petroleum Tax*

²⁾ *Vânzători / cumpărători care nu au interese comune*

³⁾ *Precum diferențe de calitate, costuri de transport etc.)*

Danemarca

Pentru stabilirea venitului impozabil cu privire la gazele naturale se utilizează la momentul actual prețul realizat de operatori

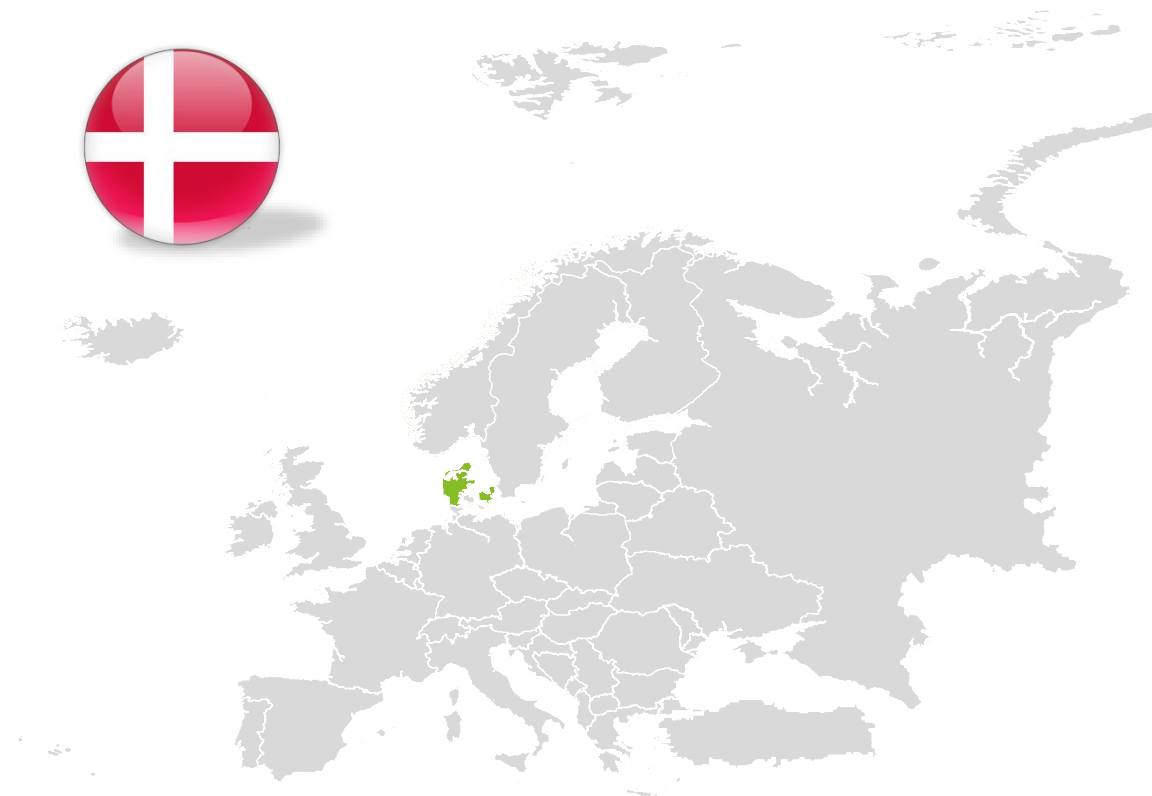
CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: impozit pe profit, impozit pe profitul din activități specifice¹⁾

Principiu de calcul: preț realizat, principiul valorii de piață (*arm's length*)

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- Legea privind impozitarea hidrocarburilor stipulează că pentru stabilirea venitului impozabil s-ar putea folosi valoarea de piață a hidrocarburilor; **la momentul actual, însă, pentru impozitarea gazelor naturale se folosește prețul realizat de operatori**
- Legea mai menționează faptul că în cazul în care s-ar decide folosirea unui preț de referință, acesta ar fi echivalentul prețului de piață ce poate fi obținut în cadrul unei piețe deschise, într-o tranzacție similară efectiv realizată (*arm's length*) – tranzacții atât comerciale cât și financiare cu alte entități²⁾
- Prețul ar fi astfel stabilit o dată la trei luni pentru perioada anterioară de către un comitet numit de Ministerul Energiei și Climei și se ajustează în funcție de diferite criterii³⁾

¹⁾ *Hydrocarbon Tax*

²⁾ *Alți concesionari, colaboratori, companii cu interese comune/ de control*

³⁾ *Criterii de calitate, termenii livrării și plății, locul livrării etc.*

Irlanda

În Irlanda impozitul se calculează în funcție de profiturile realizate la nivelul fiecărui zăcământ în parte, având setată o valoare minimă în funcție de veniturile încasate

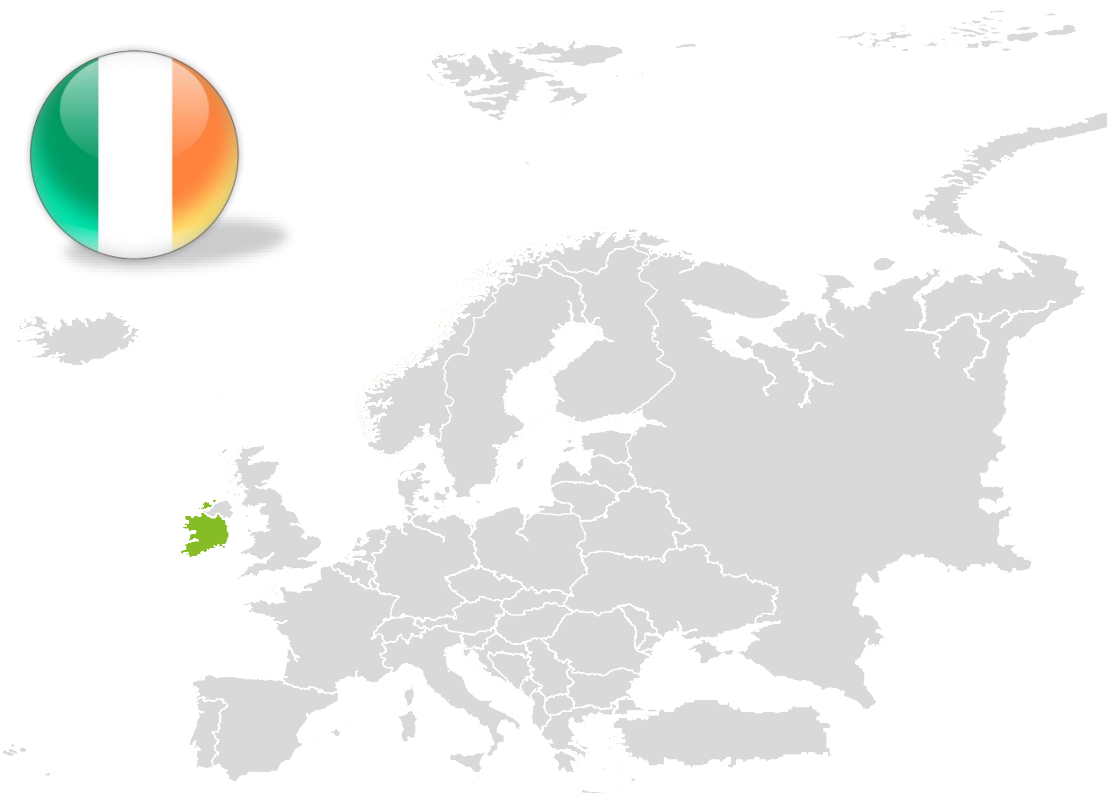
CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: impozit pe profit, impozit pe profitul din activități specifice¹⁾, redevențe²⁾

Principiu de calcul: preț realizat

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- Impozitul pe profitul din producția de hidrocarburi se calculează în funcție de profitabilitatea fiecărui zăcământ în parte (pentru licențele obținute după iunie 2014), respectiv în funcție de profitabilitatea raportată la nivelul investițiilor de capital (pentru licențele obținute înainte de iunie 2014)
- Impozitul pe profitul din producția de hidrocarburi se calculează **în funcție de veniturile realizate**, însă acesta trebuie să fie **minim 5% din valoarea veniturilor încasate minus cheltuielile de transport al gazelor naturale**
- Profitul impozabil se referă la profitul din activitățile specifice, astfel încât nu poate fi compensat cu pierderile / câștigurile din alte activități
- Pierderile (din activitățile specifice) sunt deductibile
- Se acordă un credit fiscal pentru a încuraja investițiile în cercetare și dezvoltare

¹⁾ *Petroleum Production Tax (pentru licențele obținute după iunie 2014); Profit Resource Tax (pentru licențele obținute înainte de iunie 2014)*

²⁾ *Redevențele se aplică la licențele acordate înainte de 1987*

Olanda

În Olanda nu există un preț de referință setat pentru calcul redevențelor sau al taxelor similare, acestea fiind calculate pe baza veniturilor realizate de către operatori

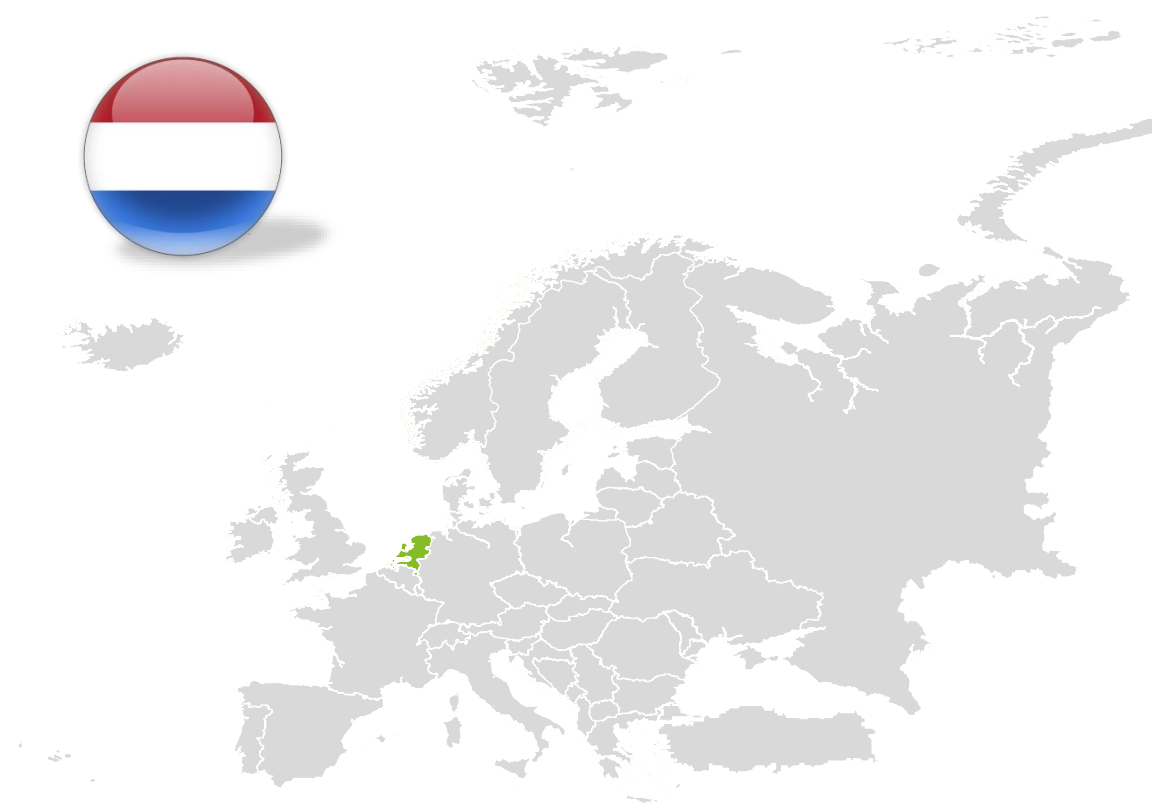
CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: redevențe¹⁾, impozit pe profitul din activități specifice²⁾

Principiu de calcul: preț realizat (venituri obținute)

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- Impozitul pe profit din activități specifice se calculează în aceeași manieră ca impozitul pe profit, însă presupune o majorare a cheltuielilor, precum și impactul activităților specifice companiei (nu poate fi compensat cu pierderile/câștigurile din alte activități); **baza de impozitare pornește de la veniturile efectiv realizate de contribuabil**
- Redevențele sunt aplicabile doar pentru activitatea onshore și sunt calculate în funcție de veniturile încasate

¹⁾ Cijns

²⁾ State Profit Share

Croația

Prețul de referință pentru calculul redevențelor și taxelor similare este prețul realizat în urma tranzacțiilor încheiate de fiecare operator în parte

CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: redevențe, contract de partajare a profitului¹⁾

Principiu de calcul: preț realizat

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- Prețul gazelor naturale pentru calculul obligațiilor fiscale este **prețul obținut la Punctul de Livrare**, care ia în considerare cantitățile vândute, calitatea, costurile de producție, transport și distribuție, etc.
- Sistemul fiscal al Croației, prin intermediul unui acord, prevede ca o parte din profitul din producția de hidrocarburi să fie împărțită între producător și stat, conform unei formule anterior stabilite
- Pe lângă redevență se percep și alte taxe: taxa pentru aprobarea zonei de exploatare, taxa pentru zona de producție stabilită și bonus la semnarea acordului dintre Guvern și producător
- Stabilirea prețului gazelor naturale se face într-un mod care să asigure respectarea legislației aplicabile în domeniul concurenței, transparență, independență și protecția informațiilor comerciale sensibile din partea fiecărei părți contractante

¹⁾ Production Sharing Agreement – se aplică numai pentru noile contracte, încheiate după anul 2014. Contractele de concesiune existente nu au fost impactate de introducerea noului regim.

Marea Britanie

Gazele naturale sunt evaluate la prețul realizat dacă tranzacțiile se realizează la valoarea lor de piață sau la prețul statutar dacă există deviații

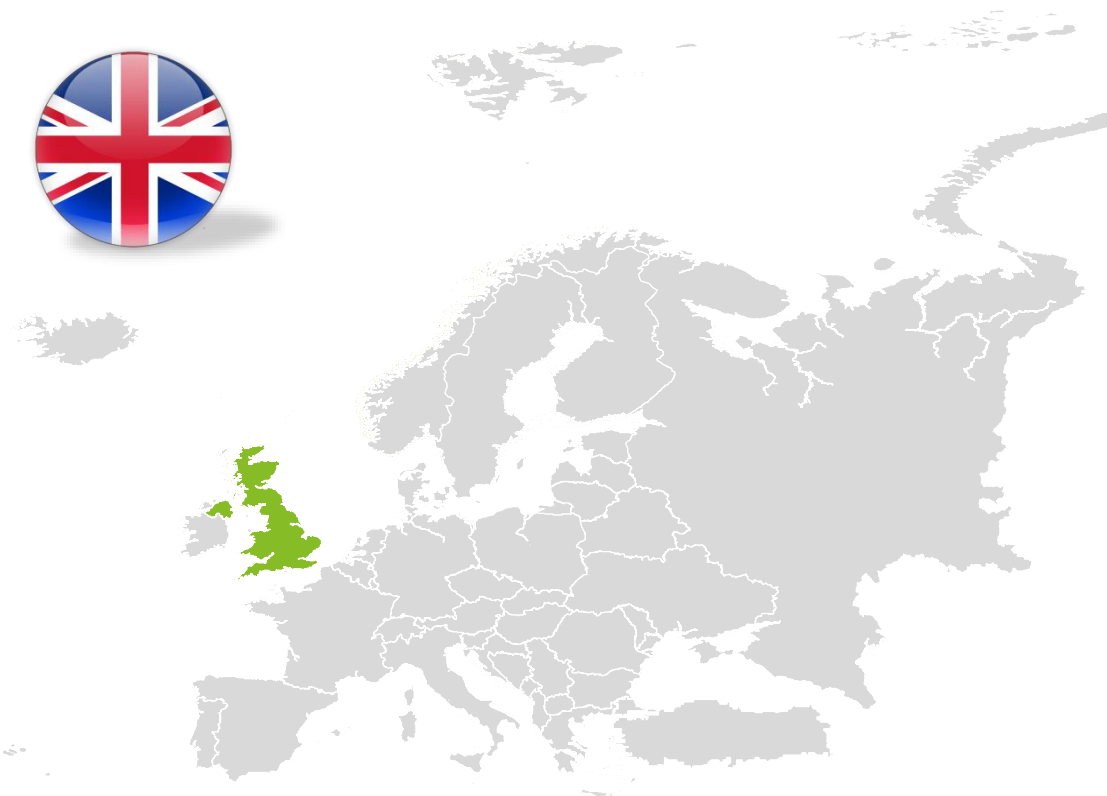
CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: impozit pe profit din activități specifice¹⁾, impozitul suplimentar pe profit²⁾

Principiu de calcul: preț realizat, principiul valorii de piață (arm's length)

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- Prețul pe baza căruia se calculează aceste taxe este **prețul realizat** (dacă tranzacțiile se efectuează la valoarea de piață, inclusiv tranzacțiile între companii afiliate realizate pe baza principiului valorii de piață) **sau prețul statutar** (dacă tranzacțiile nu se efectuează la valoarea de piață)
- Autoritățile fiscale (e.g. HMRC³⁾) mențin o bază de date a prețurilor statutare pentru anumite tipuri comune de hidrocarburi
- Impozitul pe profit din activități specifice înlocuiește impozitul pe profit standard și se referă strict la activitățile de explorare și producție a hidrocarburilor

¹⁾ Ring Fence Corporation Tax

²⁾ Supplementary Charge Rate

³⁾ Her Majesty's Revenue and Customs

Polonia

Prețul de referință este prețul efectiv realizat, însă nu poate fi mai mic decât 90% din media aritmetică a PZU de la bursa din Polonia din luna anterioară calculării redevenței

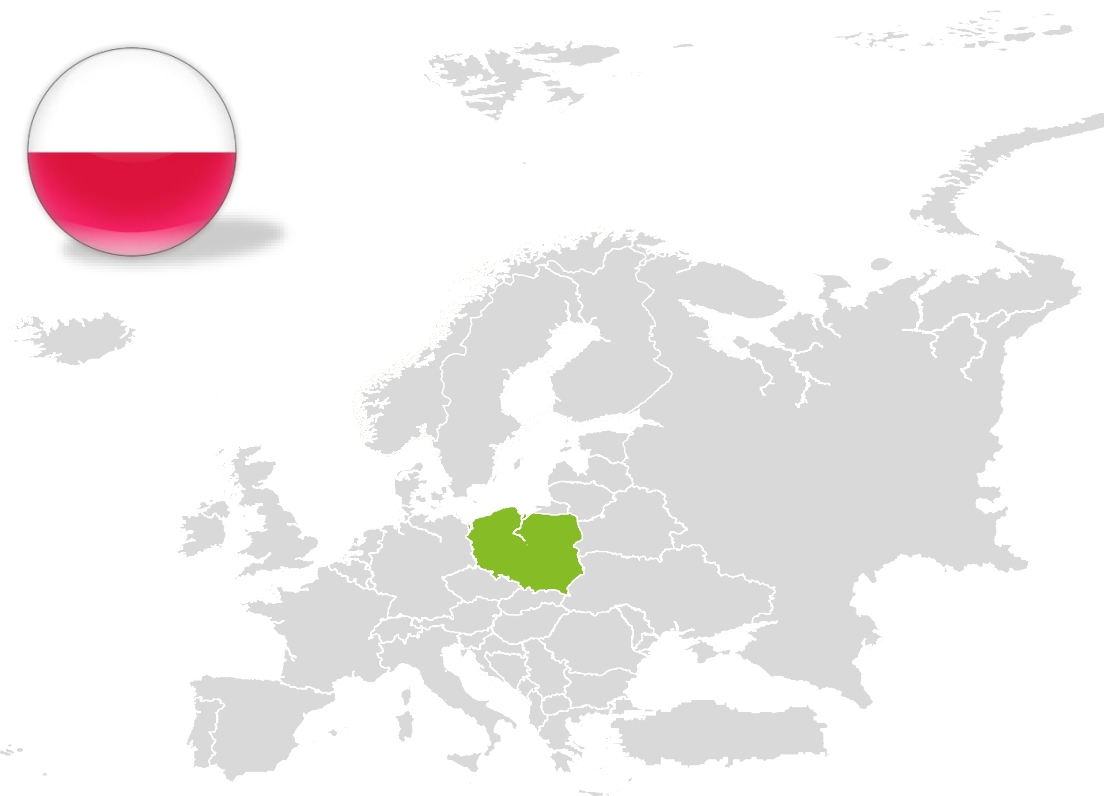
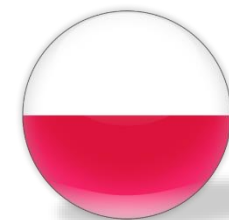
CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: redevențe¹⁾ (din 2020), impozit pe profit, impozit pe profitul din activități specifice (din 2020)²⁾

Principiu de calcul: prețul realizat, nu mai mic decât 90% din prețul zilei următoare (PZU) de la Bursa din Polonia – media lunii anterioare

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- Redevențele se plătesc în funcție de cantitățile extrase, iar impozitul pe profitul din activități specifice în funcție de veniturile suplimentare raportate la cheltuielile deductibile (profitabilitate)
- Prețul gazelor naturale la care se calculează redevențele și taxele similare este **prețul la care se vând efectiv cantitățile extrase de gaze naturale**; cantitățile extrase sunt cantitățile ce intră în sistemul de transport/distribuție/alte forme de transport
- Prețul realizat nu poate fi mai mic decât 90% din prețul efectiv de pe piață calculat ca media aritmetică a prețului zilei următoare (PZU) de la bursa din Polonia (tranzacțiile cu gaze naturale) pentru luna anterioară (preț de referință)
- Prețul de referință este anunțat lunar de către Ministerul de Finanțe; în cazul în care nu este anunțat, se ia în considerare ultimul preț anunțat (PLN/MWh)

¹⁾ Tax on the extraction of certain minerals

²⁾ Special Hydrocarbon Tax

Austria

Nefiind un producător semnificativ, prețul de referință din Austria se calculează pe baza prețului mediu anual de import

CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: redevențe

Principiu de calcul: preț mediu anual de import

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- Prețul de referință pentru calculul redevențelor este **prețul mediu anual de import**, calculat pe baza tranzacțiilor efective din Austria conform Institutului Național de Statistică din Austria
- În cazul în care într-un an **nu s-au importat hidrocarburi** în Austria, redevențele se adaptează pe baza **prețului mediu anual de import stabilit de Republica Federală Germania**
- Pentru pierderile tehnologice pe sectorul de upstream nu se plătesc redevențe

Ungaria

Deși formula de calcul a redevențelor în Ungaria este singura ajustabilă cu evoluțiile internaționale, baza la care se aplică ajustarea se stabilește pornind de la piața locală

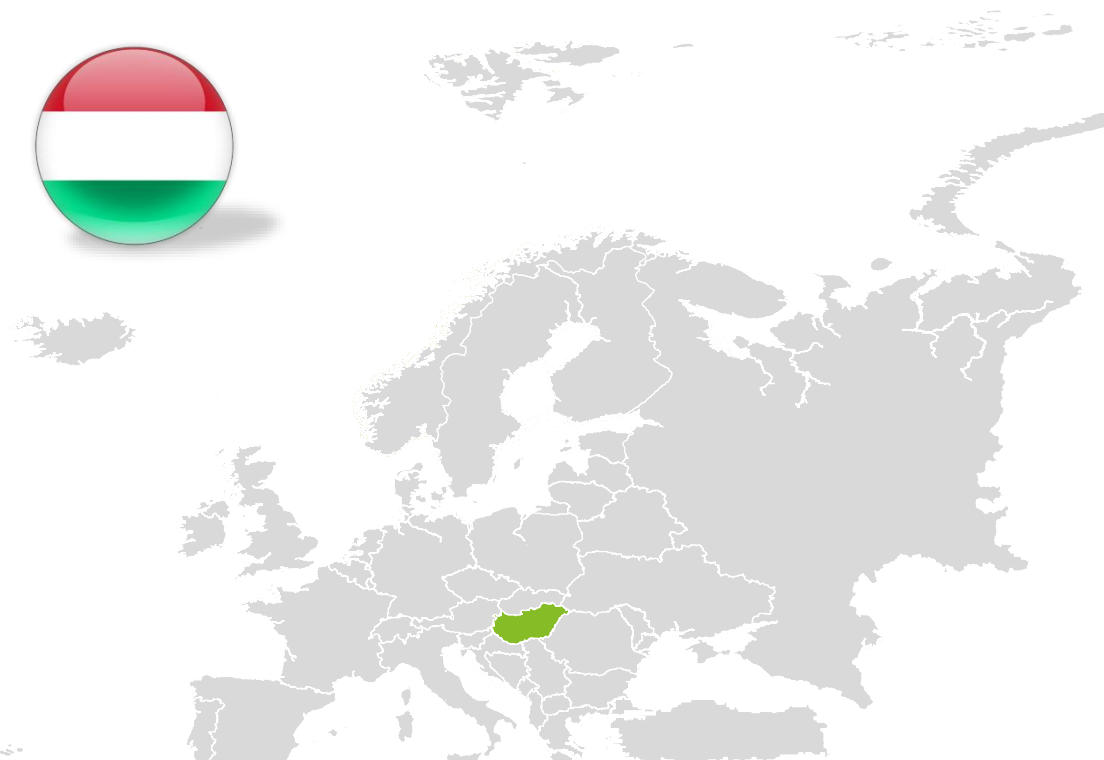
CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: redevențe

Principiu de calcul: formulă ce ia în calcul prețul pieței din Ungaria, inflația, prețul țițeiului Brent, cursul valutar

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- Valoarea specifică a gazelor naturale este determinată conform unei **formule** (HUF/GJ¹), fiind rotunjită prin adaos la '000 HUF)
- Formula stabilită conform legii ia în calcul următorii parametri:
 - ✓ **Valoarea de bază** de 2,034 HUF/GJ, valoare ce reflectă prețul de piață ale gazelor naturale din Ungaria²) (< prețul pieței 2016)
 - ✓ Media aritmetică a **prețului zilnic** (USD/boe) **al țițeiului Brent de pe platforma Platt's** (benchmark mondial) pentru luna pentru care se calculează redevența respectiv luna Decembrie 2007 (an de bază)
 - ✓ Media aritmetică a **cursului valutar** conform Băncii Naționale a Ungariei) pentru care se calculează redevența respectiv luna Decembrie 2007 (an de bază)
 - ✓ Un **cost specific** de 80 HUF/GJ
 - ✓ Un **factor de ajustare cu inflația** (exclusiv ind. alimentară)³)

¹) Înainte de ianuarie 1998, respectiv după ianuarie 1998

²) Conform datelor Eurostat, prețul mediu al gazelor naturale din Ungaria (exclusiv taxe) pe perioada 2007-2016 a fost între 1,967 și 2,160 HUF/GJ

³) Indicele prețurilor raportat la 2003 (100%)

Serbia

Redevența în cazul Serbiei se calculează ca procent din veniturile realizate din vânzarea sau utilizarea gazelor naturale

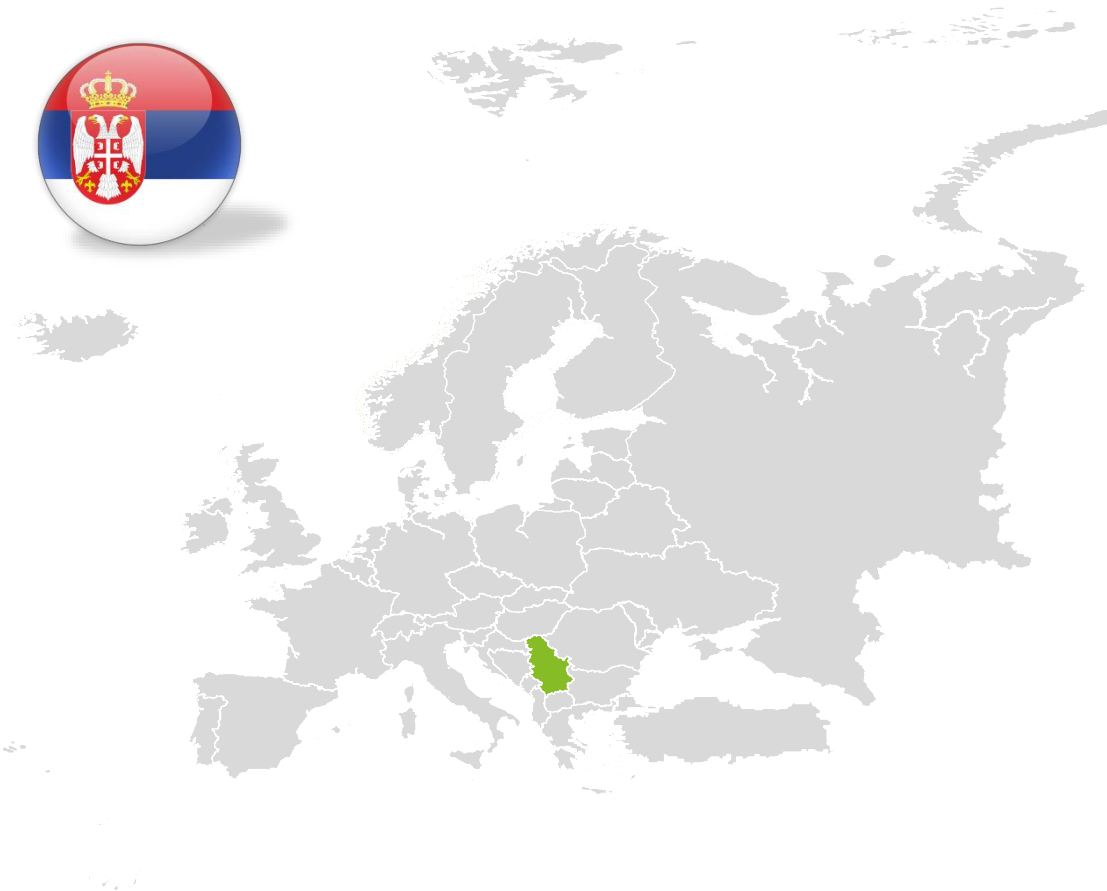
CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: redevențe

Principiu de calcul: prețul realizat

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- În Serbia, titularul concesiunii aflate în exploatare va plăti redevența ca **procent din veniturile realizate din vânzarea sau utilizarea materiei prime**
- În cazul exploatării gazelor naturale redevența se calculează procentual din veniturile realizate din vânzarea de materii prime minerale neprelucrate sau veniturile realizate din vânzarea de materii prime minerale prelucrate tehnologic
- Prețurile gazelor naturale, precum și prețurile serviciilor furnizate de entitățile din domeniul energetic în timpul desfășurării activităților energetice nu sunt reglementate, cu excepția cazului în care legea privind energia prevede altfel

Bulgaria

În Bulgaria redevența se calculează ca procent din veniturile realizate, după deducerea cheltuielilor de transport

CALCUL REDEVENȚE / TAXE SIMILARE

Instrumente fiscale aplicabile: redevențe¹⁾

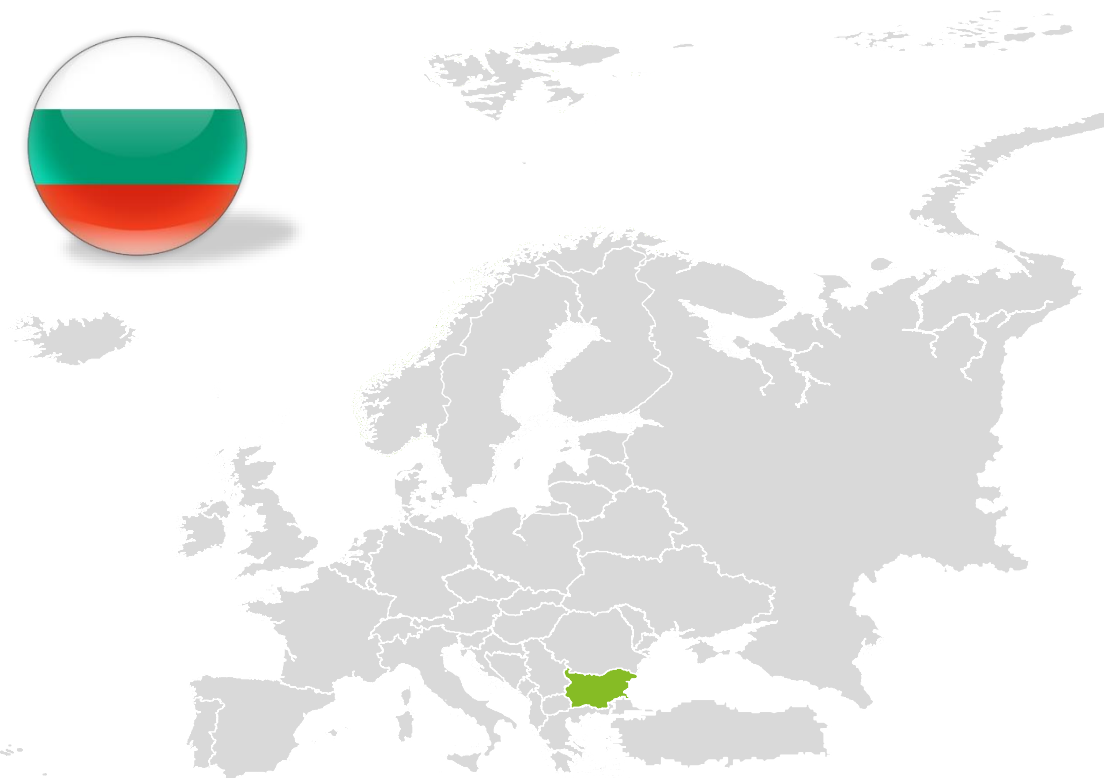
Principiu de calcul: preț realizat

Informații cu privire la calculul redevențelor/taxelor similare:

- Redevențele se calculează ca **procent din veniturile realizate** pe parcursul perioadei de raportare, după deducerea cheltuielilor de transport
- Astfel, valoarea redevenței se calculează ca procent din extracția brută sau din venitul total ale gazelor produse și vândute în punctul de aprovizionare pentru ultimele șase luni, raportat la un factor de profitabilitate, calculat conform formulei:

$$R = VTC^{2)} / CTC^{3)}$$

- Factorul de profitabilitate se întocmește pentru fiecare zonă sau zone separate cu aceeași specificitate în urma unei analize financiare și economice și a unei analize de risc pregătită de către concesionar
- Redevența se plătește înainte de deducerea cheltuielilor de dezvoltare, exploatare, evaluare, dezafectare, recultivare și bio-recultivare aferente câmpului petrolier și înainte de impozitare

¹⁾ În conformitate cu prevederile din *Legea resurselor naturale din 1999 și Ordonanța nr. 127 a Consiliului de Miniștri al Bulgariei din 21 iulie 1999*

²⁾ VTC = venitul total cumulată din activitatea legată de concesiune, pentru toate perioadele de raportare minus redevența plătită

³⁾ CTC = cheltuielile totale cumulate din activitatea legată de concesiune (dezvoltare, exploatare, evaluare, dezafectare, recultivare și bio-recultivare), pentru toate perioadele de raportare

4

Recomandări cu privire la principiile generale de evaluare a gazelor naturale în România

Recomandări cu privire la principiile de evaluare a gazelor naturale

Principiile de evaluare a gazelor naturale ar trebui să ia în calcul considerentele locale, iar stabilirea prețului de referință să fie realizată în mod transparent și nediscriminatoriu

Prețul de referință ar trebui:

1. Să reflecte **caracteristicile locale**, precum tipurile de contracte încheiate, volatilitatea prețurilor, costurile operatorilor, inclusiv costurile cu serviciile reglementate
2. Să reflecte **prețuri realizabile**, pentru a asigura relevanța prețului (faptul că operatorii pot realiza venituri la acel preț) și a evita o suprataxare ce s-ar putea concretiza în prețuri mai mari suportate de consumatorul final; având în vedere faptul că în România există o obligație minimă de tranzacționare pe piețele centralizate, prețurile de pe aceste piețe ar trebui să fie considerate relevante în stabilirea prețului de referință
3. Să fie rezultatul unui **dialog real între diferite părți**: autoritățile implicate (ex. ANRM, MFP, ANRE), producători, operatori de piețe centralizate (BRM, OPCOM), mediul academic, consultanți de specialitate, organisme care stabilesc standarde de specialitate, în ceea ce privește determinarea valorii gazelor naturale

PREȚ
ADECVAT

PIAȚĂ
RELEVANTĂ

4. Să fie **transparent**:

- Toate părțile implicate să poată avea acces facil la prețul calculat pentru o anumită perioadă și la componentele acestuia
 - Să fie stabilită o dată fixă de calcul și anunțare a acestuia
 - Să fie oferite clarificări cu privire la metodologie sau calculul acestuia, dacă este cazul (poate fi luat ca exemplu cazul Norvegiei unde producătorii pot cere clarificări ce sunt discutate cu un grup de experți înainte de o decizie finală)
5. Să aibă **caracter nediscriminatoriu** pentru a nu avantaja în mod special niciun operator
 6. Să fie **predictibil** – să poată fi previzionat pe baza dezvoltării pieței locale
 7. Să asigure un **mediu legislativ stabil**, pentru a încuraja investițiile în acest sector

Practica europeană recomandă **inclusiunea principiilor de calcul a redevențelor în legislația primară**, așa cum se întâmplă în majoritatea țărilor analizate

Propunere alternativă pentru metodologia de calcul a prețului de referință

Propunem calculul redevențelor la nivelul prețurilor realizate de producători, dar nu mai mic de 90% din prețul de referință

Pentru a asigura relevanța pieței pe baza căreia se stabilește și adecvarea prețului de referință, propunem ca în calculul redevențelor să fie folosit **prețul realizat de operatori, dar nu mai mic decât 90% din prețul de referință, acesta din urmă fiind reprezentat de prețul mediu ponderat (cu volumul tranzacțiilor efectuate) al piețelor relevante, calculat de ANRM**

PIEȚE RELEVANTE

1) PIAȚA CONTRACTELOR NEGOCIATE BILATERAL

- ✓ Include **contractele de pe piața angro negociate direct, inclusiv contractele de import**
- ✓ Prețurile ponderate pot fi calculate prin metode simple, de către ANRE, pe baza **datelor furnizate de toți participanții la piață și**
- ✓ **ANRE transmite ulterior prețurile ponderate către ANRM**

2) PIEȚE CENTRALIZATE EXISTENTE

- ✓ La momentul actual, acestea sunt reprezentate de **BRM și OPCOM**, pe viitor existând posibilitatea să apară și alte platforme de tranzacționare, care vor putea fi incluse în calcul
- ✓ Prețurile ponderate pot fi calculate prin metode simple, **de către operatorii fiecărei piețe centralizate și transmise ulterior către ANRM**

Plata trimestrială a redevențelor se face în baza **prețurilor medii ponderate lunare realizate de către fiecare producător**, urmând ca **ulterior** anului de raportare să se efectueze **regularizarea față de prețul de referință**

*Notă: În calculul prețurilor ponderate tranzacțiile luate în considerare pentru perioada de calcul trebuie să fie reflectate de **prețurile (fără costuri cu serviciile reglementate) cu livrare în luna calendaristică pentru care se calculează prețul de referință***

*Notă: În calculul prețurilor de referință vor fi avute în vedere **toate tranzacțiile cu gaze naturale realizate pe piețele respective, nu doar cele ale producătorilor***

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/ro/about to learn more about our global network of member firms.

© 2018. For information, contact Deloitte Romania